

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Coresponsabilitate în slujirea Bisericii

Suntem părtași acum la un eveniment important din viața Bisericii noastre, deoarece ne aflăm într-un an electoral, prilejuit de alegerea noilor structuri de conducere bisericească, fiecare dintre noi putând observa procesul de alegere a noilor membri din Consiliile și comitele parohiale, urmate mai apoi de constituirea structurilor superioare, la nivel eparhial, metropolitan și în final cel patriarhal. Tocmai de aceea se cuvine a evoca aici câteva aspecte privind rolul laicilor în viața și activitatea Bisericii.

Prin descoperire dumnezeiască, Sfântul Apostol Pavel ne învață că Biserica este Trupul lui Hristos, iar noi toți cei botezați suntem, fiecare, mădulare (după expresia paulină) sau părți ale acestui corp.

Plecând de acest înțeles, viața și slujirea Bisericii au o structură comunitară. Din acest motiv se poate lesne observa că rânduiala liturgică din biserică se desfășoară ca un dialog între altar și naos, între preot și credincioși, încât canonul impune obligativitatea prezenței cel puțin a unui laic, pentru slujirea Sfintei Liturghii, tocmai pentru ca să fie cineva care să-i răspundă preotului la invocarea: *Domnului să ne rugăm*.

Prin laici se înțelege totalitatea credincioșilor creștini membri ai Bisericii, care nu au starea preoțească în nici una din treptele sale. Ca parte vie a Bisericii, laicii au un rol la fel de important ca treptele ierarhice clericale (diacon, preot, arhiereu) prin participarea activă la viața Bisericii. Mai mult decât atât, ei devin responsabili de soarta Bisericii (cf. indicațiilor epistolare din I Cor. III, 9,16,17), fapt pentru care toate mădularele Bisericii sunt chemate să facă parte din viața Bisericii, și contribuie prin coresponsabilitate, prin anumite activități specifice, la zidirea duhovnicească proprie, cât și la cea a lumii, ca misionari ai Bisericii.

Concret, această colaborare a clerului cu mireni se poate exprima prin participarea laicilor în exercitarea celor trei componente ale puterii bisericești: învățătoarească, sfințitoare, și cea de conducere sau jurisdicțională, împreună cu diaconii, preoții, episcopii, în lucrarea mântuitoare a Bisericii.

Conlucrarea dintre laici și clerici, în ceea ce privește lucrarea învățătoarească, se poate realiza prin mai multe forme. În primul rând laicii, prin participarea la sfintele slujbe, ascultă, cu luare aminte, cuvintele de învățătură sau predicile rostite de preot. De aici, li se aprinde dorința de aprofundare a acestor învățături. Acest fapt îi conduce la obiceiul de a citi frecvent Sfânta Scriptură și operele Sfinților Părinți. Astfel luminați și întăriți duhovnicește, ei pot deveni ajutoare în munca misionară a preotului, în cadrul parohiei, căci ei îi pot sfătui pe ceilalți credincioși, mai puțin inițiați, în ceea ce privește învățătura și practica bisericească. Unii dintre aceștia pot chiar urma școli de teologie, devenind apoi profesori de religie sau cateheți.

În ceea ce privește lucrarea sfințitoare, credincioșii îl asistă pe preot la oficierea sfintelor slujbe, dând răspunsurile în cadrul dialogului liturgic pe care canonul diferitelor slujbe îl presupune. Unii dintre aceștia, cu voce specială pot învăța diferitele cântări speciale, înfrumusețând astfel, slujba din biserică, pot citi acatiste și psalmi, cu binecuvântarea preotului, atunci când acesta este ocupat cu spovedaniile. Credincioșii cu viață curată, de obicei copii, pot servi ca paraclisieri, ajutoare ale preotului în rânduielile oficiate de acesta în sfântul altar.

În sfârșit, conlucrarea laicilor cu starea clericală se materializează și în ceea ce privește activitatea conducătoare, prin acele organisme de conducere locale, regionale și naționale, după cum prevede Statutul Bisericii Ortodoxe Române. În aceste organisme superioare, prin grija marelui arhiereu ardelean, Sfântul Andrei Șaguna, raportul dintre laici și clerici este de 2 la 1. Din acest aspect se poate observa relevanța majoră a elementului laic în viața Bisericii noastre.

Tocmai de aceea, prin credincioșii aleși ca membri ai acestor organisme, întregul corp al Bisericii contribuie la bunul mers al acesteia, gestionând, în frățietate și conlucrare cele ce țin de o bună administrare.

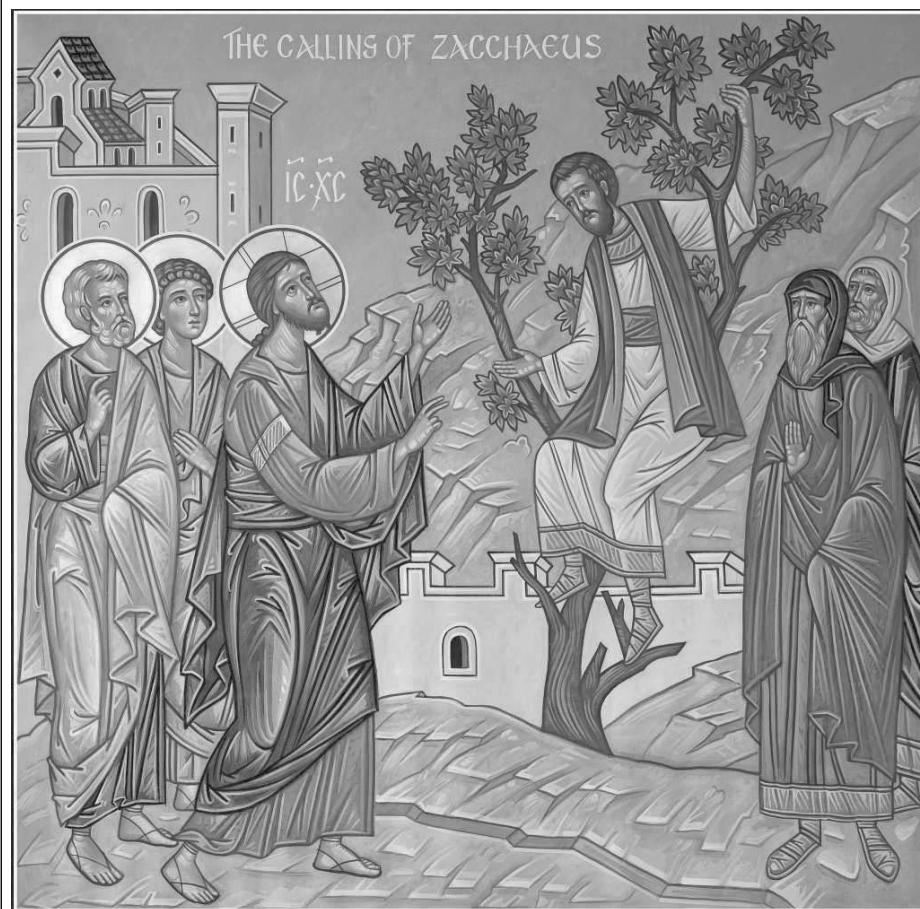
Pr. Filip ALBU

PREDICA

Imaginea de sine

Duminica a XXXII-a după Rusalii a lui Zaheu vameșul

„În vremea aceea trecea Iisus prin Ierihon și iată un om bogat cu numele Zaheu, care era mai mare peste vameși, căuta să vadă cine este Iisus; dar nu putea de mulțime, pentru că era mic de statură. Atunci, alergând înainte, s-a suit într-un dud, ca să-L vadă, căci pe acolo avea să treacă. Dar când a sosit la locul acela, Iisus, privind în sus, l-a văzut și a zis către el: Zaheu, grăbește-te și dă-te jos, căci astăzi trebuie să rămân în casa ta. Și el, grăbindu-se, s-a coborât și l-a primit cu bucurie. Când au văzut aceasta, toți cărteau și ziceau: a intrat să găzduiască la un păcătos. Dar Zaheu, stând în fața Domnului, l-a spus: iată jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am nedreptățit pe cineva cu ceva, întorc împătrit. Iar Iisus a grăit către el: astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, pentru că și el este fiul lui Avraam. Fiindcă Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut.” (Luca 19, 1-10)

Duminica vameșului Zaheu îndreaptă atenția noastră înspre marea lucrare de înduhovnicire pe care Biserica o lucrează prin integrarea vieții noastre - cu toate dimensiunile ei: duhovnicească, psihică și trupească - în frumoasa și profunda perioadă a Triodului, în care suntem struniți și cizelați pentru a cuprinde cât mai mult posibil în taina vieții noastre marea Taină a Învierii Mântuitorului Iisus Hristos.

Zaheu este imaginea omului îndepărtat în chip deliberat și conștient de la darul de viață dumnezeiască și alipit, prin „sfatul vrăjmașului și prin slăbiciunea minții”, „născocitorilor de poftă”, cărora slujește ca unor dumnezei. Zaheu, prin faptul că s-a pus la dispoziția stăpânitorului păgân și necunosător de Dumnezeu și a lepădat adevărul despre Dumnezeu descoperit poporului Israel din care făcea parte, a ajuns, în cele din urmă un lepădat, un renegat, un om cu chip de bestie, care asuprea pe cel de un neam cu el pentru a aduce câștig stăpânitorului; iar pentru

a-și arăta fidelitatea față de stăpânitor leapădă închinarea către Dumnezeu lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacov, Dumnezeu Cel adevărat care a făcut închinare împăratului stăpânitor, lucru cerut prin „fișa postului” de vameș în acea perioadă.

Acest contur sufletesc, oglindit în imaginea vameșului Zaheu, oarecum, este startul parcursului duhovnicesc la care Biserica ne cheamă. Un pic incomodă afirmația, pentru că, în genere, suntem învățați să cultivăm o imagine „pozitivă” despre noi înșine, făcând abstracție de „micile”, spunem noi, mișcări haotice ale minții, care, prin gândurile spurcate pe care clocește cu timp și fără timp, nu face altceva decât se lasă pe sine pradă „sfatului vrăjmașului” și „născocitorilor de poftă”. Biserica nu contrazice noțiunea de „imagine pozitivă”, ci o întregeste și mută borna vederii noastre lăuntrice mai

Continuare în pagina 2

Pr. Ionel SCÂNTEIE

Din sumar

► Dialogul național Teologie-Filozofie-Știință la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad. Documente finale (II)
pagina 3, *Cristinel Ioja*

► Știri
pagina 4

Imaginea de sine

Urmare din pagina 1

departe, mai în adânc, acolo unde fiecare dintre noi am ajuns „prin sfatul vrăjmașului și prin slăbiciunea minții” să aducem închinare „născocitorilor de poftă”. Lucru care nu trebuie trecut ușor cu vederea. Prin gândurile rele, nepotrivite și netrebnece, pe care omul le primește și le dezvoltă în sine, se aduce închinare „celui străin”, „născocitorului de poftă”.

Zaheu dovedește o puternică stimă de sine atunci când își transformă curiozitatea de a vedea pe Hristos în spovedanie. Doar un caracter puternic putea să opereze brusc o schimbare atât de radicală în viața lui și să se întoarcă din cumplita înstrăinare în care a zăbovit, întoarcere care în mod esențial a însemnat schimbarea radicală a modului de închinare: Zaheu a ajuns să se închine drept pentru că a întâlnit pe Dumnezeu Cel viu, Cel adevărat întrupat. Istoria mărturisește că închinarea lui Zaheu a culminat cu martiriul în vestita cetate a Romei, pe vremea prigonitorului Nero.

Suntem îndemnați să fim cu multă luare aminte cui aducem jertfă și închinare pe altarul minții noastre. Și pentru ca mintea să fie permanent conectată la a aduce „laudă lui Dumnezeu”, singura stare care ne odihnește deplin, Biserica, prin Sfinții Părinți, ne îndeamnă ca în perioada ce urmează să înmulțim lectura duhovnicească, rugăciunile acasă și în biserică și, totodată, să nu uităm în multele noastre preocupări de „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!”

Răsari asupra mea...

**Răsari asupra mea, lumină lină,
Ca-n visul meu ceresc d-odinioară;
O, maică sfântă, pururea fecioară,
În noaptea gândurilor mele vină.**

**Speranța mea tu n-o lăsa să moară
Deși al meu e un noian de vină;
Privirea ta de milă caldă, plină,
Îndurătoare-asupra mea coboară.**

**Străin de toți, pierdut în suferința
Adâncă a nimicniciei mele,
Eu nu mai cred nimic și n-am tărie.**

**Dă-mi tinerețea mea, redă-mi credința
Și reapar din cerul tău de stele;
Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!**

Mihai EMINESCU

Despre sfântul și Marele Sinod din Creta, 16-26 iunie 2016

Întrebări și răspunsuri (V)

33. A fost aprobată sintagma „unitatea pierdută a creștinilor”?

În versiunea presinodală a articolului 5 din documentul Relațiile Bisericii Ortodoxe cu ansamblul lumii creștine s-a folosit expresia „unitatea pierdută a creștinilor”, pentru a arăta scopul participării Bisericii Ortodoxe la dialogurile bilaterale și la Mișcarea ecumenică. Această expresie a născut controverse, fiind amendată de referatele mai multor Biserici autocefale. S-a socotit că, din punct de vedere eclesiologic, expresia aceasta ar putea sugera o anumită pierdere a unității Bisericii sau ar putea fi interpretată ca „unitatea pierdută a Bisericii”.

În contextul acestor discuții de la articolul 5 al documentului, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a subliniat importanța menționării în text a faptului că toți creștinii aparținând diferitelor confesiuni cu care ortodocșii se află în dialog sunt creștini care s-au separat de Biserica Ortodoxă sau creștini eterodocși, iar unitatea, mai precis comuniunea cu acești creștini, se poate realiza doar prin acceptarea de către aceștia a credinței Bisericii celei Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească, adică a Bisericii Ortodoxe. Preafericitul Sa a insistat asupra faptului că această clarificare este absolut necesară, întrucât trebuie evitat relativismul dogmatic în formularea acestui text, care definește eclesiologia ortodoxă în raport cu diferite comunități creștine. Prin această clarificare, se explică tuturor credincioșilor ortodocșii rațiunea pentru care Biserica Ortodoxă în ansamblul ei participă la dialogul intercreștin, fără ca, prin aceasta, să abdice de la învățătura de credință ortodoxă. În acest sens, propunerea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel de a înlocui expresia „unitatea pierdută a creștinilor” cu „unitatea tuturor creștinilor” a fost acceptată de plenul Sinodului.

Prin urmare, forma finală pe care a primit-o, în cele din urmă, articolul 5 din document este: „Dialogurile teologice bilaterale actuale ale Bisericii Ortodoxe și participarea sa la Mișcarea ecumenică se sprijină pe însăși conștiința Ortodoxiei și pe spiritul ei ecumenic, cu scopul de a căuta, pe baza adevărului credinței și a Tradiției Bisericii primare a celor șapte Sinoade Ecumenice, unitatea tuturor creștinilor”.

34. Ce urmărește biserica ortodoxă prin participarea la dialogurile interconfesionale?

Dialogul cu diferite confesiuni creștine se realizează, mai întâi, pentru a mărturisi credința noastră ortodoxă și modul de înțelegere apostolic și patristic al Bisericii, contribuind prin aceasta la evidențierea valorilor eterne ale Ortodoxiei și

la apropierea dintre creștini. În același timp, însă, relațiile noastre cu ceilalți creștini sunt inevitabile. Se știe că Diaspora Ortodoxă în Occident nu poate evita relațiile cu romano-catolicii și cu protestanții, care sunt majoritari în unele țări occidentale. Fără îndoială, trebuie să mărturisim dreapta credință și în aceste spații, însă nu cu ură confesională, ci cu smerenie și cu iubire creștină, pe care ni le recomandă Sfântul Apostol Pavel, când vorbește despre „credința lucrătoare prin iubire”.

Așadar, mărturisirea dreptei credințe trebuie să se reflecte în dreapta viețuire, care pentru ortodocși presupune și efortul de a trăi în bune relații cu creștinii de diferite etnii și confesiuni, astfel încât, împreună, să dăm o mărturie credibilă despre iubirea smerită a lui Hristos, într-o lume din ce în ce mai secularizată, mai îndepărtată de Dumnezeu și de Biserică. Aceasta este esența învățăturii ce s-a desprins din lucrările Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe din Creta, privind dialogurile interconfesionale. În acest sens, Biserica Ortodoxă consideră că, prin dialogul cu alți creștini, se face cunoscută învățătura autentică a Bisericii celei Una a lui Hristos, de care aceștia s-au despărțit, în timp, prin îndepărtare de la credința ortodoxă.

Însă, refacerea unității tuturor creștinilor se realizează prin întoarcerea eterodocșilor la Biserica Ortodoxă, fără compromis teologic sau minimalism dogmatic din partea creștinilor ortodocși. Documentul explică limpede modul în care este înțeleasă această restaurare, și anume „în Biserica cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească”, adică în Biserica Ortodoxă.

35. Cum se evaluează dialogurile interconfesionale?

„Dialogurile teologice bilaterale sau multilaterale trebuie să se supună evaluărilor periodice la nivel panortodox” (art. 9).

„În cazul încheierii cu succes a lucrărilor unui dialog teologic, hotărârea luată la nivel panortodox de restabilire a comuniunii eclesiale trebuie să se bazeze pe unanimitatea tuturor Bisericilor Ortodoxe locale” (art. 15).

Aceste articole sunt binevenite, deoarece ele vin să așeze în rânduală practica dialogurilor ecumenice și chiar să arate că acestea trebuie să fie reevaluate. Este pentru prima dată când, într-un document oficial al Bisericii Ortodoxe, se solicită evaluarea dialogurilor și consensul panortodox privind acordurile ecumenice. Aceste acorduri nu vor putea produce efecte reale în Biserică, decât după acceptarea lor unanimă, la nivel panortodox.

Prin faptul că dialogul ecu-

menic va fi evaluat periodic la nivel panortodox și prin precizările că toate Bisericile autocefale sunt implicate în procesul de decizie privind dialogul intercreștin, se înțelege că documentul respectiv poate fi completat sau reformulat când Bisericile autocefale, inclusiv cele care nu au participat la Sinodul din Creta, se vor reuni într-un alt Sinod.

36. A fost ecumenismul proclamat ca fiind o nouă dogmă a bisericii?

Categoric, nu. Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe nu a formulat dogme noi, canoane noi sau modificări liturgice, ci a mărturisit că Biserica Ortodoxă este Biserica Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească a lui Hristos, nici sinodul din Creta și niciun alt sinod ortodox nu au declarat ecumenismul ca fiind dogmă de credință, după cum niciun sinod ortodox canonic autocefal nu a declarat vreodată ecumenismul ca fiind „panerezic”. Documentul vorbește despre dialogul ecumenic, respingând ideea creării unei suprabiserici sau a negocierii adevărului de credință. Prin urmare, acuzațiile pe această temă aduse de unii contestatari ai Sinodului din Creta sunt injuste, iresponsabile și dăunătoare pentru unitatea Bisericii.

Pentru Biserica Ortodoxă participarea la dialogul cu ceilalți creștini - cunoscut, în general, sub numele de mișcare ecumenică - este înțeles ca o șansă de a mărturisi credința ortodoxă în fața creștinilor eterodocși. Deci, această participare ortodoxă la dialogul intercreștin nu poate fi considerată ca atitudine eretică, deoarece dialogul între creștini nu este o dogmă de credință, ci o atitudine de cooperare între creștini, în locul polemicii pline de ură confesională și al confruntării violente, care din nefericire, s-au manifestat secole de-a rândul, în istoria creștinismului.

Participând la această mișcare de dialog cu membrii diferitelor confesiuni creștine, Biserica Ortodoxă a considerat, însă, că refacerea unității creștinilor se poate realiza numai prin revenirea eterodocșilor în Biserica Ortodoxă, pe baza credinței Bisericii lui Hristos cea Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolească, adică a Bisericii Ortodoxe, pe care o mărturisim în Crezul niceo-constantinopolitan.

Dialogul ecumenic poate deveni problematic în măsura în care este înțeles ca un compromis teologic pe baza unui „minimalism dogmatic” (Gh. Florovsky). Acest fapt este subliniat și în Enciclica Sfântului și Marelui Sinod: „Dialogurile multilaterale purtate de Biserica Ortodoxă nu au însemnat, nu înseamnă și nici nu vor însemna niciodată un compromis în materie de credință” (VII, 20).

Dialogul național Teologie-Filozofie-Știință la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad. Documente finale (II)

DOCUMENT II

Repere programatice în promovarea conștiinței eclesiale și mărturisitoare în dialogul dintre teologie, filosofie și știință

1. Contextul actual

În prezent se poate afirma existența unei continuități a dialogului dintre teologie, filosofie și știință în România, evidențiată prin mai multe activități, în mod special în ultimii 15 ani. Sunt de menționat următoarele:

- derularea mai multor proiecte internaționale de cercetare, coagulându-se un nucleu de cercetători și de cadre didactice cu preocupări în acest domeniu;

- realizarea unor programe de formare a mai multor persoane implicate în mediul eclesial și în cel educațional;

- dezvoltarea cooperării dintre Biserică și Universitate, inclusiv la nivel instituțional, printr-un protocol de cooperare între Patriarhia Română, Universitatea din București și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

- implementarea acestei cooperări și promovarea dialogului în mediul academic prin activitățile *Centrului de Dialog și Cercetare în Teologie, Filosofie și Știință* din cadrul Universității din București și a *Centrului de Cercetare Interdisciplinară în Religie, Filosofie și Știință* al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

- publicarea mai multor lucrări în domeniu și realizarea unei colecții distincte *Știință, Filosofie, Teologie-dialog pentru cunoaștere* în care au fost publicate mai multe volume prin coeditarea Editurii *Basilica* a Patriarhiei Române, Editurii Universității din București și a Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași;

- promovarea constantă în media (emisiuni TV, Radio și articole în presă) a dialogului dintre teologie, filosofie și știință;

- realizarea a șase ediții a *Simpozionului Național privind dialogul dintre teologie, filosofie și știință*.

2. Necesitatea dialogului dintre teologie, filosofie și știință

Plecând de la cele precizate se poate constata că în contextul actual este nevoie, pe de o parte, de valorificarea cadrului creat și a expertizei dobândite în domeniul dialogului dintre teologie, filosofie și știință, iar pe de altă parte de consolidarea și asumarea unor repere programatice în dezvoltarea dialogului, prin care să fie cultivată specificitatea Tradiției eclesiale ortodoxe.

Câteva coordonate semnificative, care configurează cu necesitate dialogul sunt:

- responsabilitatea generării și cul-

tivării unei conștiințe prin care să fie depășite tendințele de izolare și de autosuficiență existente în fiecare domeniu;

- depășirea unor poziții ideologice care au ocultat și denaturat dialogul dintre teologie, filosofie și știință;

- existența unor deschideri semnificative, concomitent cu unele provocări majore din domeniul cercetării științifice și noilor tehnologii care necesită un răspuns formulat prin angajarea reflecției științifice, filosofice și teologice;

- exprimarea conștiinței eclesiale și mărturisitoare a Tradiției Bisericii Ortodoxe, atât la nivel personal, cât și comunitar.

3. Oportunități în dialogul dintre teologie, filosofie și știință

În contextul dialogului au fost evidențiate:

- disponibilitatea și implicarea efective din partea Bisericii Ortodoxe Române, prin inițiativa și sprijinul consecvent al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, asigurându-se cadrul adecvat pentru acest dialog în context românesc;

- cooperarea dintre Biserică și Universitate, aceasta putând fi extinsă în mai multe centre universitare;

- coagularea unui nucleu de specialiști din mai multe centre universitare, reprezentând diverse arii ale cunoașterii, implicați în dialogul dintre teologie, filosofie și știință;

- depășirea unor reticențe reciproce (de natură sceptică, scientistă, unilaterală etc.);

- redescoperirea potențialului Tradiției patristice și eclesiale de a oferi fundamentul pentru un dialog edificator între teologia ortodoxă, filosofie și știință.

4. Riscuri și provocări în dialogul dintre teologie, filosofie și știință

În contextul mai larg al acestui dialog au apărut situații precum:

- folosirea lui ca pretext pentru promovarea concordismului (punerea forțată în acord a Revelației cu anumite paradigme științifice), sincretismului, relativismului și/sau a spiritului gnostic în societatea actuală;

- diluarea conștiinței mărturisitoare, a poziționării fără echivoc în fața provocărilor actuale, dialogul putând fi redus la o diplomație a compromisului, sub presiunea unor radicalisme ideologice nivelatoare și a folosirii abuzive a corectitudinii politice;

- înțelegerea dialogului doar ca schimb de informații, pierzându-se astfel din vedere dimensiunea edificatoare a cunoașterii în raport cu lumea și viața;

- implementarea, în societatea actuală, a unei instruirii tehnicizate în detrimentul unei educații și cunoașterii in-

tegrative;

- dezvoltarea și promovarea susținută în mediul educațional (preuniversitar și universitar) precum și în cel de cercetare a unei interdisciplinarități și/sau transdisciplinarități cu accente ideologice, insistându-se pe necesitatea dobândirii unei cunoașteri unificate artificiale, diluându-se sau denaturându-se identitățile, competențele și vocațiile specifice teologiei, filosofiei și științei.

5. Repere specifice dialogului dintre teologia ortodoxă, filosofie și știință

În prezent există mai multe abordări ale acestui dialog:

- în maniera cea mai generală, este vizat dialogul în care diferite religii (creștină, iudaică, musulmană, orientale, etc.) se deschid către reflecția filosofică și știința contemporană;

- în particular, cu referire la dialogul în care este prezentă teologia creștină, există numeroase lucrări. Din păcate, o abordare a relației dintre teologie, filozofie și știință din perspectiva Tradiției ortodoxe este prea puțin dezvoltată. Chiar în situațiile în care, formal este invocată abordarea creștin-ortodoxă, lipsește dimensiunea duhovnicească și eclesială.

De aceea, pentru o abordare a dialogului dintre teologie, filosofie și știință în perspectivă ortodoxă considerăm că este imperativă asumarea și valorificarea identității duhovnicești și eclesiale a teologiei. Teologia nu se epuizează în exprimarea ei academică, riguros conceptualizată. Teologia presupune viața de rugăciune personală și participarea liturgică în comuniunea Bisericii. Identitatea teologiei creștine este întemeiată pe Revelația dumnezeiască împlinită în Domnul Iisus Hristos, Adevărul lumii întregi și al fiecăruia dintre noi. Prin Întruparea Sa în istorie, Cuvântul lui Dumnezeu face posibilă teologia ca experiență vie a Bisericii, deschisă dialogic către toate domeniile cunoașterii.

Plecând de la aceste precizări este esențială consolidarea și asumarea unor repere programatice în dezvoltarea dialogului dintre teologia ortodoxă, filosofie și știință, precum:

- dobândirea unei atitudini și așezări duhovnicești care nu se poate epuiza într-o motivație exclusiv academică și intelectuală, ci vizează mai ales o angajare existențială, orientând cercetarea spre cultivarea unei „simțiri înțelegătoare” a Adevărului. Aceasta întrucât e primejdios a vorbi despre Dumnezeu pentru „*cei ce nu știu a vorbi cu Dumnezeu (...) și (care) nu au aflat cu adevărat <viața cea ascunsă, cea întru Hristos>*” (Sfântul Grigorie Palama, Opere complete – Antiepigrafi. Epistolele către Achindin și Varlaam, Vol. 2B, Editura Gândul

Aprins, București, 2013, p. 175) ;

- centralitatea Adevărului ca Lumină a Vieții, în orizontul preocupărilor existente în dialogul dintre teologie, filosofie și știință;

- valorificarea reperelor patristice și a Tradiției eclesiale în dialogul dintre teologie, filosofie și știință, insistându-se nu doar pe cunoașterea formală a acestora, ci mai ales pe efortul duhovnicesc de a fi în același duh cu Sfinții Părinți ai Bisericii;

- curajul de a promova o perspectivă cuprinzătoare, specifică Sfinților Părinți ai Bisericii, răspunzând provocărilor din diferite domenii de cunoaștere, dar într-un fel care să valorifice competențele specifice ale teologiei, filosofiei și științei;

- intensificarea conștiinței eclesiale și mărturisitoare în contextul riscurilor și confuziilor menționate;

- sublinierea faptului că dialogul dintre teologie, filosofie și știință nu poate fi mediat de nicio schemă conceptuală și că experiența și mistagogia Bisericii au o contribuție decisivă atât la explicitarea înțelesurilor conturate în acest dialog, cât și în privința finalității lui.

6. Propuneri privind dezvoltarea dialogului dintre teologia ortodoxă, filosofie și știință

- extinderea cooperării dintre Biserică și Universitate în mai multe centre universitare și valorificarea unitară a acestei cooperări la nivel național;

- pregătirea unor proiecte naționale și internaționale care să vizeze componenta de cercetare, respectiv de formare în domeniul acestui dialog, promovându-se specificul abordării eclesiale;

- continuarea publicării unor volume, în mod special în colecția *Știință, Filosofie, Teologie-Dialog pentru cunoaștere*;

- creșterea vizibilității, prin publicarea în limbi de circulație internațională, a unor lucrări reprezentative care să prezinte specificul abordării eclesiale a dialogului dintre teologia ortodoxă, filosofie și știință în România.

Aceste Documente reprezintă repere fundamentale pentru desfășurarea Dialogului dintre Teologie-Filozofie-Știință în România. La elaborarea lor au participat toți cei care au fost prezenți la întrunirea de la Arad. Un merit special în organizarea Simpozionului de la Arad și în elaborarea acestor Documente l-au avut conf. dr. Adrian Lemeni și pr. lect. dr. Sorin Mihalache, precum și pr. lect. dr. Albu Filip, Directorul Centrului de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad.

Pr. Cristinel IOJA

ȘTIRI

Slujire Chiriarhală în Duminica a XXIX-a după Rusalii

În Duminica a XXIX-a după Rusalii, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a oficiat Sfânta Liturghie arhierescă în biserica cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”, a Parohiei Arad-Centru, înconjurat de soborul preoților și diaconilor slujitori, în prezența unui mare număr de credincioși. Din sobor au făcut parte: Părintele Flavius Petcuț, protopopul Aradului, preotul pensionar Ștefan Dorin, Arhidiacon Tiberiu Ardelean, inspector eparhial și Arhidiacon Iov Orădan. În cuvântul de învățătură, Chiriarhul a vorbit despre „Vindecare și mântuire” (pe baza citirilor scripturistice ale duminicii: Coloseni 1; Luca 17), privind atât sufletul cât și trupul omenesc, ținând cumpăna dreaptă între rugăciunea de cerere și cea de mulțumire, dovedind astfel adevărata legătură cu Dumnezeu, credinciosul trebuind prin har, credință și fapte bune să răspundă la binefacerile primite.

În cadrul slujbei au fost înălțate rugăciuni de pomenire pentru Regele Mihai I al României, cu prilejul împlinirii a patruzeci de zile de la trecerea sa la cele veșnice și pentru poetul național Mihai Eminescu, întrucât s-a născut în ziua de 15 ianuarie 1850, iar datorită acestui fapt, această zi a fost declarată Ziua Națională a Culturii Române.

La încheierea slujbei, părintele Flavius Petcuț, protopopul Aradului, a mulțumit Chiriarhului, în numele preoților și credincioșilor parohiei, pentru bucuria duhovnicească prilejuită și pentru permanenta grijă părintească pe care Înaltpreasfinția Sa o poartă față de această frumoasă biserică arădeană.

Liturghie Arhierescă la Parohia Arad-Șega II

În ziua de 14 ianuarie 2017, în duminica a 29-a după Rusalii, preoții și credincioșii Parohiei Arad-Șega II, Protopopiatul Arad, au trăit momente de bucurie și înălțare sufletească prilejuite de prezența și slujirea, în cadrul Sfintei Liturghii, a Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul, Episcopul vicar al Arhiepiscopiei Aradului. Acesta a fost întâmpinat de dimineață, la poarta bisericii, de preoții parohiei fiindu-i oferite buchete de flori din partea copiilor.

La finalul slujbei, Preasfinția Sa a împărtășit credincioșilor un bogat cuvânt de învățătură în care a reliefat importanța și rostul Evangheliei acestei duminici, cea care ne învață despre cât de importantă este recunoștința în viața oricărui credincios: „Cel dintâi gest de mulțumire trebuie îndreptat către Dumnezeu, prin prezența regulată la Sfânta Euharistie duminicală. Prin aceasta se arată faptul că dreapta noastră credință nu este îngustată numai la nivelul rațional, o credință intelectualistă, ci se trăiește în chip liturgic. La aceasta se adaugă recunoștința către părinții care ne-au născut și ne-au crescut, față de profesorii noștri, față de medicii care ne-au tratat, față de părinții duhovnici care ne sunt îndrumători, cât și față de prieteni și colegi”.

După încheierea cuvântului ierarhului, părintele paroh Andrei Dîrbaș, i-a mulțumit pentru această vizită, care a adus bucurie multă în sufletele credincioșilor prezenți, oferindu-i un buchet mare de flori, ca semn al recunoștinței.

PS Emilian a mulțumit, apoi, pentru primirea călduroasă, felicitându-i pe preoții slujitori și pe credincioși pentru osteneala jertfelnică întru finalizarea lucrărilor de la impozanta biserică parohială închinată memoriei eroilor români, cei prin care s-a realizat evenimentul Marii Uniri de la 1918.

Poetul național Mihai Eminescu pomenit la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

Luni, 15 ianuarie 2018, când se împlinesc 168 de ani de la nașterea poetului național Mihai Eminescu, după Sfânta Liturghie oficiată în Catedrala „Sfânta Treime” din Arad, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, o săvârșit o slujbă de pomenire pentru poetul național Mihai Eminescu și pentru toți oamenii de cultură ai poporului român, astăzi fiind și Ziua Culturii Naționale.

La final, Chiriarhul arădean a evocat personalitatea poetului național Mihai Eminescu și a amintit pe corifeii culturii române, trecuți în veșnicia lui Dumnezeu.

De asemenea, ierarhul a făcut o prezentare a importanței Zilei Culturii Naționale.

Ca o recunoaștere a geniului operei sale, ziua sa de naștere a fost declarată în anul 2010 Ziua Culturii Naționale.

În scrierile sale a evidențiat legătura dintre Biserica Ortodoxă și neamul românesc pe care marele poet o consideră fundamentală pentru dăinuirea în istorie a poporului din care și el făcea parte. Rolul pe care Biserica l-a avut în dezvoltarea culturii și identității naționale este incontestabil pentru Mihai Eminescu.

„Biserica răsăriteană e de optsprezece sute de ani păstrătoarea elementului latin de lângă Dunăre. Ea a stabilit și unificat limba noastră într-un mod atât de admirabil, încât suntem singurul popor fără dialecte propriu-zise; ea ne-a ferit de înghițirea prin poloni, unguri, tătari și turci, ea este încă astăzi singura armă de apărare și singurul sprijin al milioanele de români cari trăiesc dincolo de hotarele noastre. Cine-o combate pe ea și ritualele ei poate fi cosmopolit, socialist, nihilist, republican universal și orice i-o veni în minte, dar numai român nu e” (M. Eminescu, Opere, vol. X, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1989, p. 187).

Mihai Eminescu s-a născut în 15 ianuarie 1850 în Botoșani și a fost poet, prozator și jurnalist român, considerat de cititorii români și de critica literară postumă drept cea mai importantă voce poetică din literatura română.

A publicat pentru prima dată la 16 ani, iar trei ani mai târziu a plecat la studii în Viena. În timpul vieții s-a remarcat printr-o activitate publicistică prodigioasă.

Manuscrisele sale, aproximativ 14.000 de file, au fost dăruite Academiei Române de Titu Maiorescu, în ședința din 25 ianuarie 1902.

Poetul Mihai Eminescu a trecut la cele veșnice în data de 15 iunie 1889, în București. Două zile mai târziu, Eminescu a fost înmormântat la umbra unui tei din cimitirul Bellu din Capitală. A fost ales post-mortem (28 octombrie 1948) membru al Academiei Române.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.